

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Poastačujuhuse/adresse Tel: 78 47 40 00
Ávjovárgeaidnu 50 Org.nr: 974 760 347
9730 Kárášjohka/Karasjok samediggi@samediggi.no
Áššemeannudeadji Silje Hovdenak
saksbehandler
Tel: +47 78 48 42 80

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep.
0030 OSLO

ÁŠŠI/SAK
19/4969 - 4

MIN ČUJ./VÅR REF.
20/12666

DIN ČUJ./DERES REF.
20/722

BEAIVI/DATO
13.05.2020

Uttalelse til Nasjonal transportplan 2022-2033

Sametinget er invitert av samferdselsdepartementet til å delta på prosessen til Norsk transportplan(NTP) 2022- 2033. Vi har i juni 2019 gitt innspill og deltatt på møte med de tre nordligste fylkene angående overordna utfordringer. Nå er vi invitert til å konkretisere utfordringene ytterligere å si noe om løsninger og prioriteringer. Samferdselsdepartementet legger opp til å gjennomføre regionale møter i den politiske kontaktgruppen, som Sametinget, fylkeskommunene og de største bykommunene tilhører, våren/tidlig høst 2020.

Sametinget har per i dag ingen klar og uttalt samferdselspolitikk og har ikke avsatt administrative ressurser til å følge opp en prioritering av samferdselstiltak.

Innspillene som foreslås til NTP 2022 -2033 i denne omgangen er i stor grad lik de vi ga i vårt innspill i juni 2019. De er knyttet til prosessuelle utfordringer og løsninger på dette. Vi har fokusert på konsekvenser av at samiske samfunn og aktører ikke tas med i plan og beslutningsprosesser og de utfordringene det medfører. Vi har ut i fra å vise til erfaring utledet løsninger på utfordringene. Samferdselsdepartementet har også mottatt et notat fra oss, datert 04.07.2019, på konkrete prosjekter der vi skisserer hvordan noen av utfordringene er løst.

Vi har ikke prioritert forslagene til utfordringer og løsninger.

Følgende utfordringer med forslag til løsninger for tiltak innen transportområdet som berører samisk kultur og næringsutøvelse anbefales som innspill til NTP 2022-2033:

- Tiltak for transport kan være arealkrevende og fragmentere beiteland som bidrar til å hindre utøvelse av samisk tradisjonell næring som reindrift. Utbygginger som eksempelvis Nord-Norgebanen og jernbane gjennom Finland til Sør-Varanger vil ytterligere kunne fragmentere beiteland og kan føre til reinpåkjørslar og vanskelig drift for reindriftnæringen. Sametinget er sterkt kritisk til tiltak som vil hindre eller krenke utøvelsen for samisk kultur og næring.

- *Generelt må samiske hensyn tas inn tidligst mulig i planprosesser og inkludere erfaringsmessig kunnskap. Plan og tiltak skal sikre god dialog og kunnskap slik at naturgrunnlaget for samisk samfunns og kulturutøvelse sikres.*

- Konseptvalgutredninger (KVU) ivaretar i dag ikke tilstrekkelig prosessuelle retningslinjer for ivaretagelse av samiske interesser og folkerett. Nå arbeides det med en KVU for samferdsel i Nord-Norge. Det er viktig at samisk tradisjonell kunnskap tas hensyn til i denne utredningen tidligst mulig.

- *Samiske hensyn må tas inn i KVU-utredningen slik at en tidlig kan avdekke eventuelle*

konfliktområder og legge til rette for en god prosess for å ivareta naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse.

- Samiske kultur og næringsutøvere er ofte i fåtall og har en drift som er vanskelig å tilpasse vanlig kontortid. Sametinget erfarer i tilfeller hvor tiltakhaber eller myndighet bidrar til at samiske interesser mottar støtte for å hente inn bistand for utredning og utforming av avbøtende tiltak, så demper dette konfliktnivå og bidrar til tiltak som reindriften kan akseptere. Folkeretten forutsetter at samiske kultur og næringsutøvere må gjøres i stand til å ivareta sin næring og rolle som kulturbærer.
- Der tiltak berører samiske kultur og næringsutøvere må det settes av økonomi og faglig bistand i utrednings og tiltaksfasen for de.
- Sametinget opplever at det kan være utfordrende å oppnå aksept for konsekvensutredning for samlet belastning for reindrift på distriktsnivå. En slik utredning vil være nødvendig for å synliggjøre reindriftenes belastning av tiltaket og for å få frem kunnskap i hvilken grad de fortsatt kan utøve sin næring innen sidaan/distriktet.
- Utredning for samlet belastning for reindrift på distriktsnivå må prioriteres.
- Sametinget erfarer at det kan være utfordrende å få aksept for å ta inn utredere som har samisk kompetanse. Vi erfarer at dette er avgjørende for å oppnå en god prosess og tillit til de berørte samiske kultur og næringsutøverne.
- Det må benyttes utredere med erfaring og god kunnskap om samisk kultur, næring og samfunnsliv.
- Nåværende og fremtidige klimaendringer vil påvirke mulighet for bruk av beiteområder for rein. *Klimaendringer og konsekvenser for reindrift må være en del av vurderingen for valg og utredninger og for eventuelt nye traseer for transport.*

Dearvvuođaguin/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajodiheddji/fagleder

Silje Hovdenak
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi /

Hovedmottaker:

Samferdselsdepartement Postboks 8010 Dep. 0030 OSLO

et